

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДНУ:
 НА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛТИНСКОМ ПОЛУОСТРВУ:
 НА ГОДИНУ 30 ФРАНАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФР. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФР.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКУ:
 НА ГОДИНУ 15 ФР. У ВАШЕ, НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАНАК, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФР., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФР.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ
 УРЕДНИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЛТИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ОБЛАШТЕЉ БЕОГРАД.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 20 ДИНА НАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 10 ПР.
 ЗА ПРИПОСЛАВЕ 50 НАРА ДИНА ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништву, а претплатна администрација
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЗВАНИЧНА ИСПРАВКА

Новине „Српска Независност“ у својем 44. бр. од 19. Децембра 1881. године а у уводном чланку под насловом „Аустро-угарски војни бегунци и виделовачка влада“ наводећи како су „Српске Новине“ донеле обзнану полицијског одељења министарства унутрашњих дела о тражењу Ивана Марјановића-Баје резервног аустријског војника, изводе из тога огласа такав закључак, као да је истим огласом наређено за Ивана полицијским властима да га: „у Србији ухвате и Аустро-Угарској издаду као чисто војног бегунца“; — па исте новине даље додају, да су тако пређе издани Аустро-Угарској и српски грађани Стеван Радошевић Сврака и другови, те их је аустро-угарска власт стрељала..

По гласу званичних акта, која су у архиви министарства унутрашњих дела, ствар ова стоји овако:

Господин Министар иностраних дела писмом својим од 11. Новембра 1881 године № 9821 обратио се је министру унутрашњих дела на молбу аустро-угарског консулата, да му се јави: да ли се Иван Марјановић — Баја — резервни војник налази у Србији.

Као што се из огласа штампаога у 269. броју „Српских Новина“ види, министар унутрашњих дела, обзнањујући тражење Иваново,

поручио је полицијским властима, да га у својем округу потраже и с нађеним надлежно поступи.

У закону од 20. Јануара 1860. године В.М. № 171 (зборник XIII страна 5.) прописано је „да се имају, на захтевање дотичних страних власти, издавати од бегунаца *зато злочинци*, а друге категорије бегуници неће се издавати, по докле су у Србији, починиће се законима земаљским. Ствари државне, као што је оружје са својим припадностима које би се при војеним бегунцима нашле, имају се одузимати и дотичној старој власти повраћати“.

Према овоме оно у огласу за Ивана, да се према њему надлежно поступи, значи: да полицијске власти поступи по овоме закону, т. ј. да ствари државне, ако се код њега нађу, одузму те да се дотичној старој власти предаду; а са њима да поступају као са нашим заштићеником, т. ј. да га не само никаквој власти не предају, него да му укажу сваку помоћ и заштиту као и осталим нашим заштићеницима.

По овоме, дакле, поменуто повине произвољно су изоначили и неистинито представиле горе означену обзнану што се овим исправља с тим, да не само за овога него ни за једног бегунца ове категорије није издавана наредба, да се предаје старој власти нити је у таквим случајевима аустријска власт издавала захтевала. *Такође по садашњем закону а тако ће исто бити и када ступи*

у живот конвенција закључена са Аустро-Угарском; јер је по њој ствари односно војничких бегунаца остало непромењено.

Што се тиче издавања и стрељања Стевана Радошевића Свраке кога „Српска Независност“ такође у поменутом броју помиње, о томе је већ послата истим новинама Званична исправка од 16. Децембра ове године П.М. 15.814.

Из полицијског одељења министарства унутрашњих дела. П.М. 16.282. 19. Децембра 1881. године, у Београду.

На званичну исправку.

„Званична исправка“, коју печатамо у данашњем броју, о аустро-угарском војном бегунцу Ивану Марјановићу-Баји, хтела би да представи, као да министар Гарашанин, *на леби постојећи закон*, није наредио својим званичним актом (број 269 и 270 Срп. Новина), да полицијске власти хватају тог Ивана и да га предаду аустро-угарској власти. Иста „исправка“ вели да је министар наредио само то: да полицијске власти „ствари државне, ако се код њега нађу, одузму, те да се дотичној старој власти предаду“.

Ко год је прочитао или прочита онај акт министра унутр. послова о овом војном бегунцу Ивану, тај ће из његове садржине јасно видети, да ту министар ништа не наређује

о стварима, већ о самој личности Ивановој. Пре свега из самог тог званичног акта види се да ни сама аустро-угарска власт и не наводи, да се при том војном бегунцу находе какве државне ствари, те да би министар имао повода наређивати да се са тим стварима „надлежно поступи“, као што нам он хоће сада да представи у „званичној исправци“. А сем тога, онај израз у реченом акту: „да Ивана у својем кругу потражу и са нађеним надлежно поступи“, и сувише је јасан, да се не односи на ствари, већ на **личност** Иванову. Само слаба памет или крајња бестидност може тврдити — као што чини званична „исправка“, да министар унутр. послова није наредио да се са Ивановим војним бегунцем надлежно поступи“.

Питање је само шта значи оно „надлежно поступи“. На то питање имамо одговор опет у званичном акту министарства унутрашњих послова. Овај у својем званичном акту од 19. Нов. 1881 године Бр. 15.546 и за неког Николу Перичу, оптуженог за крађу, вели, да власти са њим „надлежно поступи“. (Види број 270 „Српских Новина“, одмах испод оног огласа о Ивану војном бегунцу).

У званичним актима дакле министар унутр. послова наређује *једно и исто и за војног бегунца Ивана и за лопова Николу*.

А да би наша воља лопова Николу, као злочинца издала Аустро-

ЛИСТАК

БОЖИЋ.

1881
 Божић, Божић бата
 На обоја врата,
 Носи киту злата,
 Да подлати врата
 И обоја побоја
 И сву кућу до краја.

Бог би знао колико је времена, од како се та песма пева на Божић у српском народу. По свој прилици од вако је Божића, од како су Срби примили веру Христову, а можда још раније, јер Божић је у Словена, па и у других тадашњих северних чарода, био празник још пре хришћанскога доба, означајући повратак суња; почетак победе светлости над мраком, дана над ноћи. Према томе ће тој песми бити бар хиљада година, десетак векова.

Помислите само, колико се Божић од отога доба па до данас на-

носио кита злата, колико ли је позлатио врата, колико ли обојио побоја! И то се злато никуд није трошило, бар нема нигде томе спомена да га је ко разносио. Кад саберемо све те Божиће заједно и кад узмемо сва врата и све побоје у народу што је то злато донео, онда ћемо наћи да у српском народу има највише злата, да већ незна шта ће и куда ће са тим ситним златом. Та то благо не би стало ни у све „бечке и лондонске подруме“! То је сувишна производња која је, по правилима народне економије, штетљива; произвођа се у сувишну свога производа мора на послетку угушити као дебео човек у својем салу. Тако би, на послетку дошло време да се и српски народ угуши у сувишну божићног злата.

Тој се опасности морало естати на пут. Ни једна влада није до сад увидела те опасности. На против било је тако законствених људи на влади у Србији, таквих одрода, да су јој препоручивали тако звану штедњу, а то није ништа друго до

чување злата, гомилање сувишка који може бити тако кобан по будућност економије народне.

Једва једанпут — у зло доба — даде судбина Србији пред лањски Божић тако родољубну, тако увиђавну, тако мудру владу, која је и вољна и кадра да српски народ излечи од његове вековне болести, од сувишна злата, коју би лекари можда назвали христине, или златобола.

Чим су ти стручњаци за ту болест почели свој родољубиви рад, одмах је болешнику, српском народу, одлануло. Прво се излечиле неке државне касе од загушљиве хиперхристине, из основа се излечиле. Ал' како је било те болести још доста у самоме народу, морало се лечење наставити, пре свега код преставника народних, у екупитивни. Видевши сјајне успехе мудрих лекара на оним касама и познавши да ти лекари тако далеко иду у својој душевности, да чак и своје противнике помажу својом науком и вештином, излечивши многог чиновника

пређашње, овако перододубне и лажне комислене владе од златобоље једним јединим рецептом у званичним пописима: екупитивна је свом снагом и вољом нишла благодатним намерама владиним на сушет.

Но посао је огроман: што су толики векови занемарили, треба брзо да се излечи, јер ко зна, можда ће се наћи какав моћан злотвор српски, те ће лекарима у најбољем послу заступити пут. И тој су се невољи досетили лекари, којима судбина усрећил Србију у очи лањског Божића. Не уздајући се сами у своју снагу, они су успели да набаве тешком златобољом болешнику најчувенијег, најискуснијег јевропског лекара од ове болести. Тај се славни муж зове *Бонгу*.

Чим је тај лекар приступио, одмах се видело да је одиета чудотворни врач, па не само то, него је и својим пожртвовањем за свој позив задивно болешника. Показало се да се тај дивни човек управо родно за ту струку, да је он прavi устув; но лекарски антидот, опо-

Угарској, то не одриче ни сама исправка, а тако је и закон код нас.

Колико, према овоме, вреди оно детињасто извијање у званичној „исправци“, да се министрово наређење тиче само ствари, а не личности Иванове и да Србија Ивана не би издала Аустро-Угарској, ми спокојно остављамо оцени и суду нехристарских читалаца нашег чланка и министрових званичних аката и исправака, јер смо сигурни, да ће нам се признати, да је истина и коректност на нашој страни, а не на министровој.

О УСТАВНОЈ ВЛАСТИ

од ЕДУАРДА ЛАБУЛЕЈА

Но не може се учинити да гласа цело друштво; нема демократије која до данас није дозволила извесне неспособности, што се тиче година и још неки околности. Народ је дакле свуда представљен изборним телом. У савезним државама у опште су бирачи мушки грађани, стари двадесет и једну годину, записани у народну војску или у порез плаћајуће. Обраћам пажњу на ову разлику између идеја американских и идеја француских; у савезним државама није ми познат ни један правник, ни један публициста који од изборног права прави природно право, право које законодавац неби могао изменити. За Американца као и за сваког Енглеца избор је радња коју закон регулише што је могуће боље у интересу заједништва, а ова радња има границе као и све радње. На пример, у извесним државама, у Пенсилванији, ништа се не сматра за законитије и демократскије до искључити грађане који не подносе јавне терете од изборног права; сматра се за неморално дати право беспосличарима и просијацима. Реч народ има дакле у савезним државама закони смисао, тачно одређен; то је изборно тело, скуп грађана којима устав поверава управљавање суверенетва по грађанским формама. Гомила није народ; политички сматрана ова нема никакво право, њена воља не може никада направити закон.

Ово изборно тело, које се назива народ, бира у свакој држави две куће и једног чиновника коме се поверава извршна власт; но оно им неповерава суверенетво; оно им просто поверава извесна преимун-

ства уставом тачно регулисана. Свака власт која није поверена влади, изречним и формалним одредбама, припада народу, и само може њему припадати. Докле је у Француској суверенетво народа усавањена власт, која се буди у временима кризе и јавља се насилно као вулкан, у Америци је суверенетво народа увек на опрези, увек будно; оно само има право решити уставне тешкоће. Ја обраћам пажњу на ово, јер услед погрешног схватања перманентног суверенетва у рукама народа у Француској су увек права народа и сам народ предавати узурпацијама представништва.

Што устав ограничава преимунства шефа државе, то лако разумемо; наши уставни и некаде што друго; ми сматрамо за природно да представништва имају само законодавну власт и да се не мешају ни у управу ни у судство. Но што је ново за Француза, оно што га изненађује и дира, то је да и на пољу законодавства представништвима је уско обележен круг рада, и да им је забрањено ући у извесне делове овог домена, кога су они апсолутни господари. За Французе, представништва су глас народа, а како ништа не може ограничити народну вољу, чини нам се да ништа не треба да ограничава законодавни ауторитет представништва. Ми бркамо властодавца и пуномоћника, жалосна збрка која конфисцира народно суверенетво у корист неколико људи и даје им земљу на милост и немилост. На против за Американце суверенетво је неутуђимо; посланици имају само потчињена и изведена права; никада им није дозвољено заборавити да је народ њихов господар, и да немају никако право прекорачити пуномоћије које су од народа добили.

(Наставље се)

У оном истом чланку — да прости овај свети празник — „Видела“, у коме нас је онако по његовски, онаким витешким поштењем обедило, као да смо ми назвали „грађанство наше престонице“ — „непоштеним“, у том истом незаборавном споменку виделовачког поштења има и та „поштена“ изјава, да су нама на челу синови пандурски и да њихово благо није ни са нама ни са њима, но је „далеко у бечким и лондонским подрумима, па када,

вели, ви то све видите и знате, што се сада фалите са вашим богаташима (sic) који су се обогатили народном муком и народним знојем“.

Пре свега треба да знате да су сви, који су нама „на челу“, поникли из народа, из опанака, и знајте да се тим попосе. Аа! и то вам кажемо, што и сами знате, да су ти људи стекли што имају, својом муком, својим радом, својом штедљивошћу.

Но ви велите да „њихово благо није ни са нама ни са њима, но је далеко у бечким и лондонским подрумима“.

То сте научили од познатог минхенског шарлатана. И по томе се види да сте с њима браћа по духу, и ако се пред светом туђите.

Лепо. Ево вам ми изјављујемо, пред целим читалачким светом, да вам поклањамо све своје имање што га имамо изван Србије, било то у бечким и лондонским подрумима или ма где иначе. Ми ћемо и даље живети умерено и штедљиво, као што је умерен и штедљив народ коме смо се посветили. Аа! вама ће то благо требати. Ви сте велика господа, научили сте живети господски на и раскошно. Вама не би било довољно ни благо цара Радована. Ви сте српска аристократија, што јој у грбовима светле *терзијске* *маказе са утијом*, *столарски сврдлови* и *крмарски левкови*; ти дични симболи вањег господства заслужили су да се добро позлате.

Ми вам не можемо приказати богатијег божињог дара, него пудећи вам све ради чега ви завидите онима који су „нама на челу“.

До душе, и ваша је влада нас обдарила божињим даром, запремајући нам својим исправама на челу места место уводног чланку. Не можемо се доста лепо захвалити на том дару; а има ли лепшег уздарја него кад вам ко поклања све што има, кад вам предаје упутницу на толико благо „по бечким и лондонским подрумима“?!

Voilà, vos etrennes, messieurs, s. v. p.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Искусне политичаре и мислене људе мора спомести нека зебња при

помисли на општу клонулост, што је настала у великом политичком свету. Као год што страховитим бурама на мору претходно мртва тишина, тако се и у очи важних и одсутних политичких догађаја обично стишава у политичкој атмосфери; дипломатија или се одмара или слави, као што је сада случај, божићне празнике, а новинари имају муке да измишљају новости те да пуне ступице својих листова. У таким тренуцима обично веје дух мира и помирљивости; на све стране виде се само припреве за трајан мир и поредак у свима божићним земљама, а што је било мутних пега на хоризонту, те испчезавају као неком мађијском силом, рекао би човек, измичу из нашег догледа, да не помуте бистар изглед на веселе дане спаситељског рођења. Римска црква одужила је своје: за православи свет тек настају дани мира и домаћег задовољства, па опет, усред те тихе и свечане побожности засветли по нева варница, сад се овог сад са оног краја, и подсећа власнике земаљске на вечни огањ што гори и што ће до краја горети на огњишту неправде, насиља и тираније људске. Знатан број православног света чека да Божић као на спасење своје, али као многи Божићи потоњих столећа, тако и овај не доноси мира и среће; милиони браће наше стењу под теретом туђинског господства и онакују жалосну судбу своје, милиони Срба узалуд изгледају спасење и уједињење народно. Докле ли ће тако бити?

Тужни, сетни су дани божићни, кад до нас допире јак и писка несрећне раје. Тешки ланци, што притискују знатан део српства, што убијају витешки дух и каљају поносито чело у Србина, не дају ни слободном Србину да се пуним срцем ода слави и радости. Па и право је. Док српство не буде ослобођено и уједињено, дотле за нас не може бити трајног мира и праве радости. Док се најпоноситије покрајине српске не отргну од туђина, док се колевка некадање славе и величине народне не ослободи и не очисти од душмана; — слободно српство

ме сувишку, што га је Божић за толике векове товарно на српска врата и на српска побоја. Тај се вештак није задовољно да излечи само какву мању касу, његова је вештина одмах обухватила цело болесно народ. Оно, што је Божић вековима *доносио*, то је тај уметник једном речи, једним потезом пера стао *односити* од целог народа. Па ни то му није било доста: да се болест не би никако повратила он је сву примио на себе, он је односно вите злата, да „позлати“ своја „врата“ и обоја побоја“, т. ј. и Генералну Ушију и Лендербанку.

Каква вештина, какво пожртвовање, каква душевност!

Народ је за то и захваћан. Причају нам да се у неким крајевима Србије, где је народу понајвише одлауло од златобоље, почиње досадања застарела и отрпана божићна песма замењивати овом:

Бонту — Бонту — рјата
Односи нам злата,
Да позлати врата,

И кућу све пунију,
Лендербанку, Ушију.

Колико би то био знак заслужене захвалности, ми бисмо ипак предлагали, да се с отим причека, док лекар не сврши свој посао, док болесник не буде сасвим излечен.

Сасвим је наравно да је тако сјајан успех побудио у многима завист и злобу те почињу проричати да ће се досадања златобоља у српском народу тим начином скорим окренути у противну болест, у златонемину.

Но томе је лек врло прост и наши га лекари добро знају. Они ће се сетити да се тај лек налази у једном божићном обичају народном, што га Вук у својој Рјечнику овако прича:

„Гдјекоји ударају рогом од божићнега пецива воћку нероткињу по жилама говорећи: „ја тебе рогом, а ти мене родом!“ Гдјекоји опет узму на Божић ејекиру и замахну као да посеку воћку нероткињу, а други му ко рече: „не сјеци, родиће“, и кад се то учини тришута

засопце, кажу да ће воћка послје родити“.

Према томе треба само с народом у случају златонемине поступити као са воћком нероткињом. Кажу да су неки од наших лекара то већ и покушали, тек онако ради вежбања за теже прилике, те ударили народ *рогом*, и, збоља, народ њих као да ће *плодом*, само не оним плодом коме се они надају, него плодом њихове радње.

Но завист и злоба против славних лекара тако почиње већ отимати мах, да се чини као да су њоме заражени баш и сами земаљски лекари, што су га дозвали; но то, на последку, није ни чудо: отима им занат.

Они вичу на сва уста, да лекар Бонту не само што није успео у својој послу, не само што није излечио народ од златобоље, него, на против, да је та болест под његовом руком још напредовала, јер, веле, у народу има више злата него што га је икада било.

То је очевидно само бледа збоља, модра пакост и црна неблагодарност.

Они не виде, да је славни лекар уједно и онеснар, те је учинио да изгледа као да је златна болест у народу још већа, а онамо баш тај привидни сувишак може сваки час да одвуче сву стару заразу, чим се лекар дотавне руком болесника. Тај начин лечења зове се у лекарској науци *гомеопатија*, која даје лекове сродне болестима, *similia similibus*, у овом случају: од златне болести лечити златом. Већ и зато му заведе наши домаћи лекари, што су они од противне лекареке школе, они су *алопате*, не лече сродним него противним лековима, ипсу навикли лечити народну златобољу златом, као Бонту, него што већом *потребом* злата.

Зато је лекар Бонту науци да све своје злобнике посрами једном генијалном хирургијском операцијом на већ у полак излеченом болеснику, која ће и његове најодушевљеније поштоваоце задивити.

Та хирургијска операција зове се у науци: **Банка**.

мора искључиво радити и живети да се остваре идејали народни, да се изврши велика мисао народна: ослобођење и уједињење своју Срба.

Под угисницма тих народних најсветијих осећаја, ми Срби само се радовати можемо општој узаврелости и одсудној спреми, која је скоро у свима европским државама овладала. За нас је мир, и ако би у неку руку и у срећнијим приликама значајно прикупљање народне снаге и усавршење спреме за велику мисао народну, — данас само мучац бели хлеб којим се гуши потлачено српство под туђим господством. Што дуже ово стање буде стојало, све је мање изгледа за срећан успех; све је већа и теретнија невоља што притискује тужне крајеве српске, који у Бога па у нас гледају и чекају на слободу. Дај Боже да ово буде последњи Божић робовања српског.

ПИСМА ЈЕДНОГ СТАРОГ ЛИБЕРАЛА.

Друго писмо

Рекох вам, г. уреднице, да се писам могао никад саглашавати са опозицијом, кад год би она говорила, да су наши садашњи министри *млади и зелени*; пре сам нагињао на страну оних, који их држе за *бровале*; али од кад сам из њиховог органа видео оно душевно стање, у које они уђоше о накнадним изборима од 13. децембра, већ више нисам се колебао о правој имену, које им припада.

И заиста, још нигде подузванични орган ма које владе није показао тако крајњу неспријетност, тако потпуно заборавност свију и политички и друштвених обзира, свабога морала и такта, као што све то показа орган владин ових последњих дана. „Видело“ киши страшују, сиће гњевом, упише се најбаванијим изразима да обезбави своје противнике, докле нам с друге стране износи владу као премудру, као евесилну, која је кроз Србију наврнула потоке млека и злата. Све су друге странке коваџе пропале, све оне немају више никакве будућности. Ово детинство бацакање, ова глупа гордост, ова нервозна раздраженост особито се показа и дође у актуно стање — за што? Зато што је за посланика београдског изабран човек, који је влади по куди. Е тада већ и ја мордох прекинути своје кутање; и ја, који се са својим судом лако не истрчавам, мордох себи рећи: не, не, ово заиста нису

Као и све велике уметности, та вештина постиже најдивније успехе најпростијим средствима. Сасвим проста ствар. Као што су „у Божића три ножића“, тако и Бонту; једним реже купоне наших обвезница, другим реже наше нове за своју железницу, трећи чува за највећу операцију, за своју чесницу. Једним засеком тог ножића он ће да ескине све злато са тела златобогног српског народа, а место злата остаће на болеснику нешто што је много лакше носити, остаће сам — напир.

Благо нама, благо тешком болнику, благо српском народу на 1881-и Божић!

Само се бојим да злочици славнога лекара после тог врхунца лекарске вештине неће пресвечути од накости, а још више страхујем да га силни поштовоаци неће уређи.

Зато сам се ја за тај урок побривуо: спремно сам том уроку згодан устук и подносим га минис-

ни млади ни зелени умови; ово су — болесни мозгови. Само уз такво душевно расположење може се у исходу избора од 13. децембра видети победа, ма да она за владу стоји према порази као *један према дванаест*, а та два тако противоложена броја пуна су значења после једногодишње владавине.

Избор овај бројно нема великог значења, али је значајан као *симатом*. Број се опозиционарних места мало умножио, али не треба сметнути с ума, да су посланици, који се у скупуштини враћају, били *векхом* потпомагани владом 30. новембра пр. године као опозиционари прошле владе, али ево сада враћају се они у скупуштину и *против воље владине*. Прошле године говорили су окружни начелници ереским да ће видети Врању, *ако се неки од ових посланика не изберу*, а сад су им сигурно говорили, да ће их та судбина постићи *ако се они изберу*. И они опет бише сви изабрани, ма да су на многим местима били постављени њима противни кандидати. Ван Београда народ је свуда изабрао људе од опозиције, па ма којој странци они припадали. То је веома значајно.

И сама победа владина у Београду тако је несрећна да би јој свака наметна влада претпоставила поразу. Та победа решена је оним елементима, којима свака влада, само ако хоће, анеоудно располаже, јер они стоје, више мање, у њеном подручју. Што год је у Београду интелегентног и независног грађанства, то се испред ове гуњуге или срдито уклонило, или је гласало у смислу *влади противно*. Овде ми пада на ум један приказ из 1859 године. Тада беше заповедио начелник војске свима официрима и капларима да изиђу на бираниште, и они као војници не знајући ни за што друго ни за подушност, гласаше сви за кнеза наследника, докле овај није за то дознао те одмах све војнике са бираништа уклонити заповедио. Под командом нема разногласности.

У унутрашњости земље где влада није могла командовати није ни један њен кандидат од народа примљен. Дакле и сама победа београдска није управо победа виделовачке странке, него је недопуштена употреба власти, а виделовачка пораза у земљи слободан је израз самосталности и самосвести народне.

Читао сам ових дана у „Виделу“, да се г. Ристић сад рукује са „јучерашњим скупштима“. То заиста нешто значи, ако је истина; јер нека нам не замери г. Ристић, и ми знамо а и искусили смо да је он горда глава; по рокујући се са скупштима он, далеко од тога да се похваља, показује само, како провиђа да у овој врти наших младих суграђана гледа будућност наше земље. На те елементе требао би и Пироћанац и Гара-

тру просвете да га прештампна и разашује свима школама као божићни дарак добрим ученицима, а не интем никаквог откупа ни хонорара.

Тај устук се нева по божићној песми „Божић, Божић бата и т. д.“, а гласи овако:

Бонту, Бонту — банка
Од назира танка.
Иште мало данка.
Дат се боји данка
Народног састанка.
Иди, Бонту, ванка!
Лоша ти је замка,
Банка ти се савња.

шанин да се наслањају, но ево се они не устручавају, да сиђу до тога понижења, те да примају владиног кандидата из руку *својих слугу* (одарија); од њих да траже народно поверење.

Премислао сам више пута да ли „Видело“ доиста верује у победу, којом се тако смешно надмудре, да ли верује у мудрост, у популарност и чарстоћу владе, коју заступа, а у слабост и незначајност својих противника, — па сам морао себи рећи: ако му је занета тако убеђење, онда је чудновато плитка његова увиђајност, а ако му је мајсторска, онда је још чудноватије плитка његова тактика.

Празне фразе ма како лепо некићене падају пред фактима, који сами имају своју неодољиву моћ, а факта говоре да Пироћанчева влада, као што је усамљена изван земље, ето је усамљена и у земљи. Изван земље још ће се са Пироћанцем терати дипломатска учтивоост, још ће тећи уверавања о најбољим личним симпатијама, али њам се примане калк заманиши догађаји било на Истоку, било у свези са Истоком, дипломатска куртоазна претвориће се у круту немицу реалности. А како влада у земљи стоји, доказују најбоље накнадни избори од 13. децембра. До тога стања довеле су је њене победе у прошлогодишњој сесцији. Те победе и јесу биле, што љу и њену већину порази у општем мишљењу; а с тих победа љу и осудилне органи свију партија, сав евестан народ, Загонетна је то појава, да једна војска корача са победе на победу, па да опет под теретом победа хоће скоро да клоне. Или то нису биле победе, или су оне задобивене неправилним и недопуштеним напорима и путовима.

Чини ми се да је јавно мишљење о Пироћанчевој влади већ конкретовано: *политика њена није државна, него партијска; јер у место да служи правим интересима државе, она државу употребљава да искључиво служи њеним интересима партијским*. Држава, која је увек дељ, овде је постала средство. Јавни живот окренуо се дупке на главу.

Да ово очајно стање покрије, владин орган мисли да му се треба чинити и невест, а показивати највећу сигурност трећи све, што је противничко и десно и лево. Тактика је детинста. Слаб а пакостан човек обично се боји онога, што види да у његовог противника доиста вреди, па зато и настојава да то обецени. Тако је и у политичком животу код оних противника, који као „Видело“ немају појма ни о достојанству, ни о правичности, коју и самим противницима треба одавати. Видим да се владин орган највише боји либералне странке, па зато на љу најстрашније и напада, али у исто време проглашава је као већ пропалу. Кад бих год на такве појаве наилазио, ја бих се свагда на њима заустављао, свагда бих се питао: ако је либерална странка заиста пропала, зашто онда „Видело“ тако непрестано и тако бујно на љу напада? Што тропи без потребе толике речи и губи тако скупоцено време, које би могло употребити на општу корист? То нема смисла. Но или је „Видело“ бесмислено, или нам баца прашину у очи да од нас саврије зебљу, коју му задаје либерална странка. Кад сам ове мисли више пути премислао па и преснавао их, нашао сам, даке бити по свој прилици ово друго. Особито сам се у овоме убеђењу утврдио, од кад сам видео, како се либерална странка наметно а без зарме организовала, како јој претучају по земљи многи честити самостални грађани не обзирући се ни на чије преке погледе па ни на претве ни малодушне савете. Она се одржава и развија својом моралном снагом. Без моћи, коју власт даје, она успева, а што у томе положају постиже, то ће јој остати као трајно и сигурно за дуга времена. Мени су познате старе махне и стари јади наше либералне странке још од 1858 год; свагда сам осуђивао недостатак дисциплине у њеној средини, а сад ми се чини као да се све на боље окренуло. Особито ме је утешио појав „Српске Независности“ и онај озбиљан и достојан тон, којим она прет-

реса дневна питања. Не дајте се г. уреднице, завести са тога пута, па ма какве грдне владине органи просијали на либералну странку и њене прваке. Ваше достојно понашање и ваша смисљена тактика задобиће вам многа Србина, као што је ево и мене задобила, те се под старост враћам на поље политике, молећи вас да ме уврстите у своју „Дружину“ и да ми љу то име пошљете једну удесницу. Да сам срећом у стању, ја би их и више узео, али што е те стране не могу да принесем, ја љу се трудити да привредим причајући вам старачки повесто, што ми се чини, да је садашњи параштај заборавио.

До виђења, ако вам је угодно.

„ЧАСТАН МИР“ У СТАРОЈ СРБИЈИ

(Свршетак.)

Зла је, верујте, и аустријска управа у Босни, али ту бар постоји нека сигурност за живот и имање, и хришћани и муслимани равни су пред законом. Али од мене је далеко да тражим аустријску окупацију. Ране које Стару Србију тинте могу се доиста и једино лечити властитим методом стране окупације; али та окупација треба да дође од еродне кнежевине која у Врањском теснацу већ држи кључ ове покрајине. *По сваком историјском праву, по крају и једини ова земља припада Србији!* Арнаутски живаљ је у мањини, док већина и Турака и Хришћана неоспорно припада српској народности. — Наш лорд Едмонд Фицмаурис беше се истина потрудио, у неким новим дешавањима његовим, да обеси Стару Србију о едни арнаути, али такви покушаји, кад би успели, предали би само владу у руке најнерадијем, најсуровијем и најбешем елементу покрајине. Језик овдашњих ајдува јесте у главном арнаутски, али језик владајући — какав се на пазару чује — јесте српски („Serb“), и ја на то гласом ударам. Нити би се што добило позивом на Аустрију да „окупира“ овај крај, јер је она мрека и овоме народу као што је Босњацима и Херцеговцима. Шарена Аустрија нема моћ асимилације у себи. Са свом војеном снагом њеном она се ево невољно кадра да уведе онакав ред и поредак у Босни какав мала Србија и Црна-Гора на „чино“ народном основу, утврдине у окружним доубењим им у Берашу. У осталом, спојење Србије са Црном-Гором вужно је и ради отварања старих трговинских путова што некада невихау обале Дунава са Јадранским морем, а састајаху се и укритаху у границама Старе Србије. При том, минерално богатство ове земље јесте огромно. Ја сам лично пролазио јоред места која су буквално калдрисана гвозђаном и бакарном рудом. На римске остатке наилазио сам у сваком правцу, а овом приликом пронашао и положаје два бивша града римска — све које само сведочи о великом значају овог дела старе Илирије. У средњем веку овде је предноћа саксонских и дубровачких насељеника — подупрта мудро политиком српских краљева — подизала једну рударску варош за другом. Најзнатнија од оних Ново Брдо — по саксонски „Newburgh“ — брзо се развила у најбогатије и најчувеније средиште целог саксонског полуотога. Један византијски писец о њему вели: „да се ту злато и сребро оре и копа из земље“ а један француски путник из петнаестог века оцењује чист годишњи приход златних и сребрних рудника дотичних на 200.000 дуката — огромна сума за оно време. Новобрђани су још имали трговинске свезе (филијале) и то: на целом Балкану до Цариграда у једном правцу, а у Млечима и великим талијанским варошима у другом. У истом (петнаестом) веку на Ново Брдо се гледало и као на најважнији бедем Хришћанства; но тада га отме Султан Мухамед II-ги после четрдесетогодишњег бомбардовања, а све што у њему мачу утече отера као робље у Цар-

* Ми ћемо бити веома обавезани ако нам се још који пут јавите. Ур.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

риград. У овом часу место Новог-Брда стоје петнајест турских кућа, и око њих један опак ил. Остале рударске вароши су у Србији остале је уста судбина.

— Ја сам ево прошао кроз природно Елдорато балканских земаља, али сам га нашао као дивљу пустињу, крш и шуму. И не да ниједна једина рудник леради, него се и земља необделана. Само богато поље Косово већим делом је дивље и пусто. Ту је село читаво реткоје, а за пољска добра и незна се, јер тице грабљивце — ајдучки савезници аналитиче Турске — вечно падају на ово пољ.

Бедни сељаци клоне се испред њих као оно јато ситних врабаца. — Да још ради Митровачка железница — три пут гор, трипут доле преко недеље — али од трговине ту нема ни трага ни гласа. Путник који се поспе на дотичне влакове да доспе до македонског тржишта где ја ове редове и пишем, до овог Солуна коме је суђено да силом географског му положаја постане једна од најлепших вароша Јевропе — јер је данас једна од најпреливљивих — такав путник, хтео сам рећи, има доста времена да размисли о многим стварима. Влак ће промислити и кроз богату долину Вардара, а он ће видети башту Македоније — као турску пустињу. Па још ако је тај путник какав Инглаз, онда нека се опомене, да је сва тежина британског утицаја, и сва вештина британске дипломатије употребљена била да наово повери ове некретне земље верварском скиптру. *Его то је онај „Частан Мир“ — Peace with Honour“ — Solitudinem faciunt, pacem appellant.*

(„Створи самоћу — назови је миром“)

Артур Ф. Еванс.
Пр. Н. С. Јов.—вн.

ДОПИСИ

Софија, 15. Дек. 1881. г.

„Болгарски Глас“, донео је повећи уводни чланак у коме осуђује поступак садашње „виделовачке“ владе, у Србији са г. митрополитом Михаилом. У чланку се говори како се садашња српска влада потпуно предала Аустрији а ванустила Руенју, која је толико жртва принела за слободу и независност Србије. Руенја, вели исти лист, мора се сматрати као општа лати свију балканских словена, јер она је заветна топлој материнској љубављу, бранила њих кроз сва времена, и бескорисно радила да се тешки економски општења скину с њих, те да и они постану слободни и самостални. Најзад исти орган, осуђује оне бугарске листове, који бране поступак садашње владе и вели, да тиме само изазивају огорчење код српског народа, који потпуно мрзи садашњу своју владу. За љубав неколико људи, који су од свога народа презрени, или за љубав неких шиммерних идеја и планова, који су западали мозгове известог дела бугарске интелигенције, не треба се заваљати са једним целим народом, са којим смо судбином и заједничким интересима повзати да живимо у љубави, и под окриљем наше заједничке матере Русије, да се бранимо од наших општих непријатеља, који се радују нашој неслози, јер тиме они добијају мада да нас увлаче у своје канџе, које су горе и опасније и од самих турских и црњевских синџира и окова“...

Онде је сада питање железничког главног предмета, са којим се занима сваки а особито јавнаштама. Јевреји и њихови протектори се залажу а особито Аустријанци, гледају да дочекну железницу у своје руке, те да и у Бугарској прогледу оно што су са Србијом учинили. Она опак гост, надају се помоћи од дипломатије и неких виших особа у меродавним круговима. Но народно представништво тешко да ће се дати на чиме завести, већ ће лати бранити своје и свога отаџинства интересе.

Говори се, да ће Русија одавати пуковника Ремингена, а на његово место да ће доћи ђенерал Домонтович.

Рача, 27. Дек. 1881. г.

Не спадам у ред најнисиених људи, па с' тога, а и што ми посао не дозвољава, веома ретко читам наше политичке листове.

Данас пак чујем, да у „Виделу“ има један допис, у коме неколико потписника изјављују у име народа среза Лепеничког владу захвалност, што је господина митрополита Михаила збацила са управе српске цркве.

Да неби остало Српство држало, да је онај допис из Раче који је штампан у 148. бр. „Видела“ заиста израз народа среза Лепеничког, дозвољте ми да вам ја, као очевидац саопштим, како је било са потписивањем људи на том допису.

Пре 10—15, дана ја сам седео у кавани Јована Митровића овд. Мало допије дошао је у исту кавану писац тога дописа Коста П. Јовановић свештеник овд. (који је и на допису потписат) са Благојем Божићем народним послаником из Бадњева, па су обојица сели за једним асталом и набавили перо и мастило. Затим је поп Коста извадио допис из џепа и казао Благоју: „Димитрај ти а ја ћу их потписивати“, што је и учињено. Благоје је казивао имена људи, а поп је потписивао и та листа имена ја данас читам у „Виделу“.

Саопштавајући вам све ово као очевидац, част ми је господине замолити вас да изволите ово моје писмо печатати у једном од првих бројева вашег поштованог листа, те да се и остало српство увери о поштеом и савесном раду данашњих самозваних „Напредњака“.

ВЕСТИ ИЗ НАРОДА

Из Буприје под 15. ов. м. пишу нам о избору посланика, који је извршен 13. ов. м. ово:

Још у зору тога дана, стекао се доста грађана на биралшту и поред свег агитирања од стране известних виделоваца, да протуре њиховог кандидата Бунића, свесним удружењем Либералаца и Радикалаца, би изабран овдешњи грађанин и трговац Димитрије Цветковић за посланика, који је прошле године дао оставку са остављима.

За виделовачког кандидата гласали су: пољаци, пандури, цигани, шумари, практиканти и чиновници, рауаме се све под командом, а за Цветковића цвет грађанства.

Бад је Цветковић објављен за посланика, грађанство га је поздравило са „живо“ а виделовачки покушени, тражили су макар закове заклолице да прогледу неред, што им није план испало као што ваља; а кад су грађани у част свога посланика те вечери приредили весеље, један од кметова забранио је ово и претио поштенним грађанима аном.

Лепа слободи у „чисто уставној земљи“

ПОЗДРАВИ

Његовом високопреосвештенству митрополиту српском МИХАИЛУ

Ваше Високопреосвештенство Милостијејин Архиепископу!

Бад је српска црква била у најтежим приликама, Бог је изабрао Ваше Високопреосвештенство да за поглавара њеног постави. Ваше Високопреосвештенство није се устрашило од тешких околности у којима се српска црква налазила по је примило Богом даровану управу лену у своје снажне руке. Трудн начин за болитак цркве беху превелики и Бог их благослови те је српска црква под вашом управом процветала, уздигла се до велике славе на чак и независном постојању.

Нека вам је за то слава до века. Али ево изступише прилике које поразиле српску цркву. Ваше Високопреосвештен-

ство није нише на управу њеној. Нашој светој православној цркви прети раскол. Можда су настали дани некушења за цркву нашу, но Бог је милостив па ће дати да све добро буде. Провиђење које вас је на управу српске цркве довело и коме ви достојно служите неће заборавити српску цркву и њеног узоритог поглавара. А ми зборни синови ваши молимо се Богу да подари православној победи над симонијом, том пакленом установом, па да вас у најскоријем времену можемо поздравити као патријарха српског.

Препоручујући се благослову и светим молитвама вашим и целујући свету вашу десницу јесмо:

21 Новембра 1881 год. у Властинуцу.

Вашег Високопреосвештенства Милостијејин Архиепископа одани синови Намесник Властотички Димитрије Алексић, свештеници Јавиђе Протић, Раићел Стевановић, Мијаило Протић, Свештеници цркве Кононичке Проконије Петровић, Цветан Здравковић, Свештеник цркве Крушевичке, Онуерије Поповић.

Ваше Високопреосвештенство. Премилостиви Архиепископу!

„Блажежим писаним правде ради“.

Немила вест да је Ваше Високопреосвештенство од администрације Архиепископа Београдског и митрополита српског разрешено, и да је принуђено било оставити св. обитељ у којој сте четврт века у молитви к' Богу за срећу и напредак народа српског провели, јако нас је потресла.

Уверени да су људским страстима и поквареним жељама веома на путу стојали и стоје канони, црква и њени проповедници који су позвати да уз ове стоје, напредна влада не сећајући се заклетве твоје, коју си као и сви други представници вере и цркве свете у овој прех Богом и народом свечано дао: да ћеш веру, цркву и њене каноне по предању св. оцаца и апостола исповрећену хранити до конца живота не обликујући се на икаква времена, те када си јој отворено и очинск' казао, неусугласност закона о таксама са канонима, она у независној и драгоценом крваљу браће наше ослобођеној земљи, што пет вековни тиранци не чинише, што немогаше оставити док под васалством бем, учини сада престављајући те народу и господару као непослушна, сврже те са управе црквене. Тебе који си оам драг и мио, тебе који си животом и делима у цркви светино као адем камен, тебе који си бранио цркву и њене чланове од треха Симонијског а народ од неправичног плаћања такесног Читајући званичну преписку по тој ствари, ми кажемо, да ниси на погрешном путу био и да по овом ниси крив, да си неправедно свргнут са управе црквене, јер за све кривце и непослушне постоји. Закон у овој земљи који је највиша воља, па ако је влада нашла да у преници твојој има кривце онда зашто су у земљи судови?!

Високопреосвешени господине! Тебе је народ српски преко св. Синода изабрао за свог митрополита и тебе је признао и свечаним актом потврдио блаженог спомена кнеза Милош Обреновић I. Ти си за Србију закони митрополит јер ниси свргнут оним путем којим си постављен и ми се признајемо. Влада је себе абачењем твојим, пред светом и православно источном црквом ставила у немог поглед и ми се надамо на свемогућег Бога и народно представништво да неће дозволити овакав самовластни владин поступак, пошто ниси такву награду заслужио ни ти ни српско свештенство које је од поставња свог владца с народом и његовом судбом било.

Неко се радује паду твојем Високопреосвешени владико, држећи да је с тим свршено све, кад су тебе као прии стуб српске цркве уклонили, но мић тако. Невољно доста не чине пролеће, јер тебе

мимо целе Србије, православне Русије, која је због дубоког уважања спрема личности твоје и заслуга, много допринела и помогла пре, па и у оба рата наши, ствари и отаџбини нашој, ама добро твоја прва и Богохранима Епархија Шабачка где си као архиепископ примерним животом, беседама и љубављу уливао у срца верних с ово истине божије, слово љубави братске, која нас пита, шта се ради са таквим човеком?

Високопреосвешени господине! Ти си се заклео, свезао си речју својом ведро небо и цркву земљу пред престолом светим за ледени камен и заклетве се држи, јер кад би одступило, било би кољико грешно толико занета и стадио, а боље је изгубити главу него своју огрешити душу. За ово си од народа искреним поверењем љубављу и оданошћу награђен. Па и ако си разрешен управе без суда без испита кривце, остављен без пензије за хлеб насупни ипак тај немно удар владом на теби показан, нека не умори срце твоје да клоне љубављу насупрам народа твог и свештенства.

Претрпи и Ти овај кратковремени удар, као што је и спасио те на прету, нас ради претрпео молења Бога да им грех опрости, а сваки ће се од дела својих или прославити или постидити.

Прими ово неколико реченица наших сећања са оном љубављу како ти се од нас шаљу врли Архиепископу који се Богу молимо за твој дуг и срећан живот.

Целујући твоју свету десницу и препоручујући себе твојим светим молитвама у Келијама и Ваљеву

15 Децембра 1881 године.

јесмо најпонижнији.

Андреја Јовановић, парох Келијски Таназије Недић председник општине Делићке, Јован Мијаиловић, Марко Мандић, Велимир Радосављевић, Филип Зарић, Милован Кнежевић, Филип Радосављевић, Петар Радосављевић, Остоја Маринковић, Живан Мишковић, Јеврем Недић, Иво Ракић, Петар Стојановић, Манојло П. Томић, Давид Радончић, Маринко Симић, Василије Мишковић, Јеврем Павловић, Петровије Лекић, Алексеје Новаковић, Андрија Тешки, Милан Томић, Јеврем Томић, Рада Матић, Ђорђе Ђукаповић, Павле Јовановић, Радомир Перишић, Драгић Мишиковић, Рајко Митровић, Павле Андрић, Андрија Јаковљевић, Милован Матић, Н. Н. Никола Андрић, Бранко Кутак, Ђорђе Н. Матија Аршић, Миливоје Радончић, Тоја Радончић, Михаило Спасић, Мићо Кушак, Радомир Кушак, Иво Митровић, Благоје Андрић, Илија Ђурђевић, Јован Кривоновић, Јован Митровић, Марко Годић, Сава Максимовић, Андрија Андрић, Анд. Кушак, Невад Цекић, Тома Триповић, Милadin Митровић, Милић Панић, Никола Јаковљевић, Радомир Радончић, Радисав Марковић, Павле Ђорђевић, Тома Матић, Манојло Јаковљевић, Милан Илиј, Сава Кривоновић, Иво Андрић, Маринко Кушковић, Илија Петровић, Никола Кушковић, Јован Илиј, Младен Остојић, Светозар Романовић, Младен Игњатовић, Јован Романовић, Лазар Лекић, Мијаило Милетић, Љубојер Матић, Неша Ђукић, Иво Томић, Сретен Јовановић, Милован Лекић, Тома Томић, Сима Ранковић, Лазар Радосављевић, Марко Ракић, Вукато Романовић, Алексеје Андрић, Драгомир Великировић, Василије Бојанић, Љубомир Јанковић, Теодор Стевановић, Марко Николић, Радомир Митровић, Радомир Госпавић, Павле Марковић, Младен Максимовић, Марко Обрадовић, Милан Марковић, Марко Т. Антонијевић, Алекса Тебић, Паун Марковић, Петар Антонијевић, Павле Стевановић, Миливоје Остојић, Миле Ракић, Живко С. Гавриловић, трговац ваљевца Вукато Тешки, Антоније Филиповић, Теодосије Ђедовић, грађани вароши Ваљева, Вукосав Ђорђевић, трговац, Радосав Лазич, трговац Марјан Н. Бичанин, Ђуре Живковић, Јован Вилотијевић трг. Марко Јеремић, Димитрије Милadinовић, трг. Никола Вујић трг. Јован Јелековић, Стеван Гајић, трг. Алекса Лазич, тргов. Обрад Стевановић.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ.

Друштво за пољску привреду држало је 20. о. м. главни збор, на ком су се врло немале ствари догодиле. У очи тога дана неколико лица из „напредњачког клуба“ дођу

WWW.U...IB.RS

Већ 14. Јануара!
треће вучење 3% кнежевско

СРПСКИХ ЛОЗА

од године 1881. по 100. динара у злату.

ГОДИШЊЕ ПЕТ ВУЧЕЊА

14. Јануара, 14. Марта, 14. Јуна, 14. Августа и 14. Новем.
Сваки пут главна добит

динара **100.000** у злату

најмања добит 100 динара у злату

Сви су згодити после једног месеца вучења, готови

Добити се исплаћују без сваког одбитка у *Бечу, Будим-Пешти,* у многим провинцијалним главним варошима, као у Београду и у већини европских главних вароши.

За тачну исплату јамчи кнежев. српска влада

Лоза доноси 3% интереса у злату

Српски лозови на каси по 100 frs. поред frs 1. 25 cet. купонског интереса.

ВУЧЕЊА

(BEZUGSCHEINE)

ПЛАЌАЈУ СЕ У 14. МЕСЕЧНИ ПАТА САМО ПО frs 7 и У ЈЕДНОЈ РЕСТ-ПАТИ frs 2

Купац добија *већ са уплатом од само frs 7* *нераздвојно и сопствено право на ирање.*

При првом вучењу, 3% кнежев. српских лоза, 12. Новембра, **добивени су главни добитци у 100.000, 10.000 и 4000 динара у злату,** и одмах су купљено исплаћени.

МЕНИЧНА РАДЊА АДМИНИСТРАЦИЈЕ

БЕЧ.

„МЕРКУРА“

Ch. Cohn.

Волцајзе 10 и 13.

Wollzeile 10 und 13.

Hogg, Pharmacien, rue Castiglione, 2, à Paris.

HUILE DE HOGG

ХОГОВО УЉЕ

од трескине шипернице

Павреног дејства опробаног већ више од 25 година, против *туберкулозе, фтизије, бронхитиса, кашља, скрбулозног болести, жлезда, кожних болести, отока слезине, белог прања и уопште неизмозности* и т. д. тако исто опробано као изврсан лек за *слабу наву и нежну децу,* који се врло лако узима.

Ваља се чувати од подражавања, која хоће да учини ово уље пријатнијим за узимање, а међутим оптерећава стомак и може имати често и хрђаве последице.

Да би сваки био осигуран од преваре и уверен да има *право уље од трескине шипернице и чисто* под именом *Huile de Hogg* нека купује само оно, које се продаје у *троугластим боцама* са именом *Hogg* као и препоруку *г. Десјера, шефа земљичара на факултету медицинском у Паризу,* што се налази на етикету сваке боце.

Стовариште у свима главним дрогеријским трговинама и апотекама.

О СВЕТ. СТЕВАНУ,

слави мојој, ове године не могу примати честитања.

Павле Ивковћ.

TAMAR INDIEN плод за чишћење

GRILLON освежавајући против затвора и шуљева најпријатније средство чишћења за децу.

Grillon, pharm. 27, Rue Ramdanteau, Paris

ПРАЖИ СЕ ЈЕДАН ПИСАР ЗА српску и румунску кореспонденцију. Понуде се управљају на **Brux & Anders** Wien, Marijahlferstrasse 19.

НЕНАДМАННО

извештофом

изврсношћу

што је са *више страни одмикован и направљена, од самог вожења сарива за круњење нукуруза* под именом „ГЛОБУС“, којом могу најпростији радници руковати, а продаје се по цени од 35 фор. у ц. кр. привилегисаној фабрици на пољопривредне справе:

Krauss & omp. in Wien
Währing, Herren-gasse 74-76.

Објава

Јављам поштованом Београдском грађанству и свој и. публици, да сам отворио завод за посредовање и намештање свих врста послужитеља.

Ести завод налази се у кући г. Андрејевића на Кошцу сирам позоришта.

Молим поштоване Г. Г. грађане коима су потребни послужитељи сваке врсте, да се изволе моме заводу обратити и уписати се.

Уписница 1 динар.

Јован Јовановић — Аралин

А. Т. Ларон награђен са 16.600 франака, 8 медаља на изложбама у Паризу 1878 гтд.

QUINA LAROCHE

ЕЛИКСИР ВИНСКИ

снажећи, опорављајући и против грознице:

препоручује се против слабости, неизмозности, неуредности стомака, против застарелих грозница, које се једно могу излечити квином и т. д.

ИСТА

С ГВОЖЂЕМ

против малокрваља и бледобе, анемије итд.

Paris, 22 et 19, rue Drouot et Ph-is.

Прилепчиве болести

Болести *коже, циреви, крвне болести* и т. д. лече се

Депуративним двојцима *Др-а Оливијера*

одобреним медицинском академијом у

Паризу и владом и четирогодишњи неукетвом публице засведочени као извршни, употребљују се у болницама. Извесно лечење овим моћним депуративом од ултера, екулмана, анексија скорацијних и застарелих, случаја консекутивних у устима и гуши итд.

24.000 франака награде

да никаква друга метода нема ових извршних својстава. Лечење пријатно, брзо, цениво и поуздано. 62 rue de Rivoli Paris.

Консултације од подне до 6 сати и реко шисама.

Schlittschuhe за топишање на леду Американске Halifax и обичне са кајишима од сваке величине добили смо ових дана.

Браћа Каралешиви.

ЛАМПЕ Берлинске познате као најбоље и најлепше и то асталске висеће и дуварске добили смо ових дана.

Браћа Каралешиви.

ЗА ОНЕ

КОЈИ ПАТЕ ОД ЗУБОБОЉЕ.

Умеће свију зуба са ваздушним притиском као и појединих зуба по америкашкој методи без икаквог бола. Операције сваке врсте са највећом штедњом.

Ординира дневно од 9 сахата пре подне од 5 сах. после подне у Гранд Хотел „старот здању“ на I спрату бр. 12.

В. ДИК,
зубни лекар.

Задржавање моје биће до краја овог месеца.

ЛОВАЧКО ОРУЖЈЕ ГАЛАНДА

првог фабриканта европског: 13, rue d'Hauteville, Paris, са фабриком у Бирмингхаму и у Лијежу.

Албур Галакдов, велико дело о оружју шаље се гратице и франко, на захтев преко плаћеног шисама.

M. Galand, fabricant d'armes 33, rue d'Hauteville, Paris. 8-52

НЕК СЕ ЗНА

да сам с другог и даљног пута дошо Умолавам све моје пацијенте и оне који пате од уста а моју помоћ потребују, да ме походе. Са станом на Великој пијаци у кући гос. Натопевића бр. 2.

Ранимир
зубни лекар.

СТЕВАН СПАСИЋ

(МАЛИ СТЕВА)

ТРГОВАЦ

Рођен 1813 год. после тешког шесто-дневног боловања 9 Децембра ове године пресели се у вечност.

Ову жалосну вест јављају сродницима, пријатељима и познаницима.

Смедереву

11 Децембра 1881 год.

ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА
СУБРУГА, **Стојанка**
СИН, **Светозар**
СНАХА, **Катарина**
УПУЦИ: **Стеван**
Војислав

Мојој доброј и нигда незаборављеној кћери, односно сестри.

МИЛЕВИ

супруги почив. Уроша Кнежевића, академ. живописца даваћемо 3. Јануара 1872 год. двогодишњи парастос у цркви свете Наталије после службе божије.

Молимо наше и њене сроднике, пријатеље, познанике да буду добри учествовати у овој тужној успомени.

22. Децембра, 1881 год.
у Београду.

Ожалошћени:

МАТИ: **Персида Павловића**
БРАЋА: **Павле, Љубомир,**
Петар и остала родбина.

Наш нигда незаборављени син односно брат

ГРУЈА

у трећој години свог млађаног живота премину 1. т. м. на превелику тугу нашу.

Ову тужну вест јављамо нашим сродницима и пријатељима ради знања и молимо их за саучешће у нашој тузи.

10. Децембра 1881 год.
у Врањешинци.

Ожалошћени:

ОТАЦ, **Минић Ђорђевић трг.**
МАТИ, **Милуника**
БРАТ, **Милован**
СЕСТРА, **Милица**

